Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
16 ФЕВРАЛЬ 1968 й.
ЖУМА
№ 39 (498)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ўзбекистон ССРда ўрта махсус таълимни янада ривожлантириш чоралари тўғрисидаги қарорида таъкидлаб ўтиладики, кейинги йилларда республикада техникум ва билим юртлари шохобчалари анча кенгайди. Ўқувчилар сони ортди, ўрта малакали мутахассислар тайёрлаб чиқариш кўпайди.

● 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан уруши даврида немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган жангларда алоҳида ўрнак кўрсатганликлари учун СССР Олий Совети Президиуми Улуғ Ватан урушида актив қатнашган ва жангларда ярадор бўлиб, илгари жанговар мукофотлар билан тақдирланмаган кишиларнинг катта бир группасини 1968 йил 15 февраль фармонига биноан, СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

● 15 февралда Ўзбекистон пойтахтида пахта тозалаш саноати ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши очилди.

● Ўзбекистон чорвадорлари 1968 йилда гўшт тайёрлаш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар.

● СССР Министрлар Советининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский 14 февралда Кремлда Польша Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Яна Патасильскийни унинг илтимосига кўра қабул қилди.

ВАХТАДА

Киров район территориясида бинокорлар тер тўкиб астойдил ишлаётирлар. Кечагина бўш ётган ерда бугун биринчи қаватга ғишт терилмоқда. Ж. Обидова кўчасида «Межгорсвязстрой» ходимларига атаб 4 қаватли 32 квартирали бино қурилмоқда.

Бинони 159-трест, 9-қурилиш бошқармасининг 25 кишилик комплекс бригадаси қуряпти. Янис Папаконстантину бошлиқ бу бинокорлар ўтган йили Бешқайрағоч массивида 900, Қўрғонча кўчасида 900 ўринли типовой мактаб ва 280 ўринли болалар боғчасини ҳамшаҳарларимизга тортиқ қилган эдилар. Тажрибали бинокорлардан Х. Акромов, М. Юнусов, С. Каримбобоевлар меҳнатда пешқадамлик кўрсатишяпти.

— Бу бинони ҳамшаҳарларимизга В. И. Ленин туғилган кун — 22 апрелда топширмоқчимиз. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд, — дейди бош прораб Носир Валиев.

Тошкент мармар заводи шаҳримизни ажойиб ғазғон мармар маҳсулотлари билан безовчи ягона корхоналаридан бири ҳисобланади.

СУРАТДА: мармар цехининг илғор шлифовкачиси коммунистик меҳнат бригада аъзоси Т. Наригина мармар плиталарни силлиқламоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Кичкинтойларга СОВҒА

Куни кеча Високовольтний массивининг 3-секторида кичкинтойларга ажойиб совға тайёрланди. 19-қурилиш бошқармасининг коллективи бу ерда массив аҳолиси учун янги болалар боғчасини фойдаланишга тахт қилди.

Замонавий қилиб қурилган боғча бир йўла 280 ўғил-қизни ўз бағрига олади. Боғчада кичкинтойлар учун қулай шароитлар яратиб берилган.

КАСБ ЎРГАНИШ ИШТИЁҚИДА

Шу кунларда тўқимачилик комбинатининг қайси бир фабрикасига, цехига, бўлимига кирманг, у ерда Тошкентдаги бир қанча мактабларнинг ўқувчилари, олий ва ўрта махсус билим юртларининг студентлари ишлашаётганлигини кўрасиз.

Сўзни 37-мактаб ўқувчилари опа-сингил Санобар ва Насиба Комиловалардан эшитинг:

— Комбинат кучоғи ҳаётнинг энг жўш урган жойи экан. Буни тўқув фабрикасининг 3-цехига ишга келганимизда аниқ билдик. Одамларини айтмайсизми, бир-бири билан аҳил, ўз касбига меҳр қўйган. Уларнинг ёрдами туфайли тез кунда зарядчилик касбини ўрганиб олдик. Ҳозирги кунда иккимиз ўзимизга бириктилган 48 та тўқув станогини арқоқ калаваси билан таъминлаб, тўқувчиларнинг унумли ишларига ёрдам бераётирмиз.

Ўқишни тугатгандан сўнг комбинатга келиб ишлаш ва тўқимачилик инженерлари институтининг кечки бўлимига кириб ўқишни давом эттириш ниятидамиз.

Биз уларни қандай ишлаётганини суриштириб, биринчи тўқув фабрикасининг 3-цех бошлиғи Анна Лупсяковага мурожаат қилдик. У шогирдлар ҳақида бундай деди:

— Бизнинг цехимизга Тошкентдаги 79, 144, 37 ўрта мактабларнинг 9 ва 10-синф ўқувчиларидан бир группаси ҳафтада бир марта ишга келишади. Биз уларни тажрибали инструктор М. Дўсматовага бириктиб қўйдик. Меҳнатга ихлос қўйган қизлар зарядчилик касбини эгаллашга қизғин киришишди.

Уларнинг ҳар бири ҳозирги кунда 24 тўқув станогини таъминлаётган бўлса, кейинчалик сатин ассортименти учун созланган 64 та тўқув станоги батареяларини арқоқ билан таъминлаб туришни ўрганадилар.

Шогирдларнинг ёрдами цехимизга мадад, ишлаб чиқариш плани ўринли бажарилишида катта ҳисса бўляпти.

Б. АКБАРОВ.

Бугун

Саралаб оласиз

Куйбишев районидаги Лаъл Баҳодир Шастри кўчасида тувак гуллар олиб кетаётган одамларни кўриш мумкин. Очилиб турган кўқонгул дейсизми, ё игна барглн сабур гули ва бошқа гуллар киши ҳавасини келтиради.

Шу кўчада гулхона очилди. Дўстларингиз ва ўз уйингизда баҳорни кўрмоқчи бўлсангиз, ана шу гулхонага марҳамат қилинг. Тувакдаги гулларни саралаб оласиз.

МАТБУОТ ХОДИМЛАРИГА МУКОФОТЛАР

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги арафасида Матбуот кунида Ўзбекистоннинг бир группа журналистлари ва полиграфия ходимлари республика матбуотини ривожлантиришдаги кўп йиллик самарали меҳнатлари учун «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» деган фахрли номга сазовор бўлган эдилар.

14 февралда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг залида мукофотланганларга тантанали суратда «Хизмат кўрсатган маданият ходими» деган фахрий нишони топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Риҳси Сауибоев бу ерда ҳозир бўлганларнинг қарсаклари остида Н. Эгамназаров, А. Исмоилов, С. В. Мельников, Г. В. Димов П. А. Шахназаров, С. Тиллаев, Т. Соатов, Ф. Р. Дюмель, Б. Ғуломова, А. Д. Ивахненко, В. П. Михайлов ва бошқа ўртоқларга кўкрак нишонларини топширди.

А. ПАЛЕХОВ.

Суратда: «Хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий нишонига сазовор бўлган бир группа ўртоқлар.

автор фотоси.

СУРАТДА: машҳур ҳинд киноактрисаси Наргис ва совет-ҳинд дўстлик жамияти Ўзбекистон бўлимининг президенти шоира Зулфия.

● Эртага — чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти ташкил топган кунга 10 йил тўлади

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК ЭЛЧИСИ

Бундан ўн йил муқаддам Тошкентда чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Шу билан жамият тузилиб, фаолиятини бошлади. Жамият раисининг ўринбосари Фаттоҳ Маҳкамов ўн йиллик муносабати билан мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди.

— Жамиятнинг ташкил топиши халқаро алоқаларни мустаҳкамлаш борасида қувонарли ҳол бўлди. Дўстларимиз билан яқиндан алоқа қилиш, уларнинг ҳаётини, миллий урф-одатларини ўрганиш, ҳаётдаги ютуқлари билан танишиш учун кенгроқ йўл очилди.

Бундан ўн йил муқаддам Ватанимизда кўпгина мамлакатлар билан алоқа қилувчи жамиятлар ва уларни бирлаштирувчи Бутуниттифоқ жамияти юзага келди. Ҳозирги пайтда 96 та мамлакат, институт, ассоциациялар билан дўстлик муносабатлари ўрнатилган.

Ўзбекистон жамиятининг олдида турган вазифалардан бири хорижий дўстларимизни ўзбек халқининг бугунги ҳаёти билан яқиндан таништириш, республикамиз ҳақида тўғри маълумотлар юбориш ва турли тадбирларни ўтказиш эди. Бундан ташқари чет элларга хатлар ёзиш, брошюра ва китоблар юбориш, Ўзбекистонда таълим олаётган чет эллик талабалар билан турли тадбирлар ўтказиш ва дўст мамлакатларнинг миллий байрамларини нишонлаш эди.

Ўзбекистон жамияти 1958 йилда 37 мамлакат билан алоқа қилган бўлса, ҳозир уларнинг сони 96 тага етди. Цейлон, Покистон, Ҳиндистон, Мексика, Чили ва бошқа мамлакатларда дўстларимиз Ўзбекистон республикаси ва унинг экономикаси, маданияти, фани ҳақида ҳикоя қилувчи бир қатор ишларни олиб бормоқдалар.

1962 йилдан бошлаб «Бугунги Совет Ўзбекистони» деган информацион брошюра чиқарила бошлади. Бу билан бирга қўйидаги китоблар тайёрланиб тарқатилди. «Ўзбекистонда саводсизликни тугатилиши», «Ўзбек хотин-қизлари» «Ўзбекистоннинг халқаро алоқаси», «Ўрта Осиё мамлакатлари», «Тинчлик ва дўстлик учун» каби китоблар инглиз, немис, француз, испан ва ўзбек (араб ёзувида) чиқарилди. Айни пайтда фото кўргазмалар, кинофильмлар, ўзбек классик куйлари ёзилган пластинкалар ҳам чет элларга кўплаб юборилди.

Ҳозирги пайтда жамият қошида Бутуниттифоқ жамиятининг бўлимлари, секциялари ишлаб турибди. Араб давлатлари, Африка давлатлари, Афғонистон, Ҳиндистон, Покистон, Цейлон билан маданий алоқа қилиш бўлимлари бор.

Яқинда Совет-Цейлон Бутуниттифоқ жамиятининг Ўзбекистон бўлими тузилганда Цейлон кинорежиссёри, сенатор Режи Перера, Совет-Покистон бўлими тузилганда машҳур адиб, Ленин мукофоти лауреати Файз Аҳмад Файз Тошкентга меҳмон бўлиб келишиб, тантаналарда иштирок этишди.

1966 йилда совет-болгар дўстлиги жамиятининг Тошкент бўлими ташаббуси билан адабиёт ва маданият ўн кунликлари ўтказилди. Ўзбекистонга болгарлар меҳмон бўлиб келишди. Ўз навбатида маданиятимиз аҳллари Болгарияда ўзбек санъатини намойиш қилишди. Венгрия ва Ҳиндистон билан ўтказилган ўн кунликлар ҳам дўстлигимизни жаҳонга кўрсатишда катта омиллардан бири бўлди.

Жамият олиб бораётган ишларда академиклардан Т. Н. Қориниёзий, О. С. Содиқов, Т. А. Саримсоқов, В. Й. Зоҳидов, мухбир аъзолардан А. Ҳамидхонов, шоира Зулфия, Абу Райҳон Беруний номли шарқшунослик институтининг директори С. Азимжонова, етук санъаткорлардан Г. Измайлова, Б. Қориева, М. Турғунбоевалар яқиндан ёрдам беришади.

Ўтган йили Ўзбекистоннинг 75 делегацияси 40 мамлакатда бўлди. Шундан жамият йўли билан 34 делегация Осиё, Африка, Латин Америкаси халқларининг ҳаёти билан танишди. Жамият активистларидан шоира Зулфия, академик Ё. Х. Тўрақулов, профессор Л. Қаюмов ва бошқалар дўстлик визити билан чет элларда бўлишди. Куни кеча жамият президиумининг раиси Х. Шукурова Америка Қўшма Штатлари сафаридан қайтиб келди.

Ўзбекистон жамияти ўн йил ичида дўстлик ва маданий алоқаларни кенгайтириш борасида талай ишлар қилди. Бундан буёнги ишларимизнинг кенг программаси ҳам тинчлик, дўстлик шиори остида ўтади.

СУРАТДА: Ҳиндистон ва Ўзбекистон маданият арбобларининг учрашув пайти. Ўртада ҳинд раққосаси Нандини Кришнамурти ва СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоева.

Э. Погорельченко фотолари.

БИРОДАРЛАР ҚАБРИСТОНИДА МИТИНГ

Кеча пойтахтдаги Биродарлар қабристонида СССР Қуролли Кучларининг 50 йиллигига бағишланган митинг бўлиб ўтди. Митингни шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари Э. Умаров очади.

Ишчилар, студентлар, донгдор ҳарбий қумондонлар ва ветеранлар сўзга чиқадилар. Уларнинг нутқларида қудратли Совет Армиясидан фахрланиш руҳи, шу ердаги мармар тошлар тагида ётган ва ўз ҳаётини бугунги бахтли турмуш учун қурбон қилганлар ишини давом эттириш ва мустаҳкамлаш истаги баралла янграйди.

Митинг охирида қаҳрамонларнинг қабрларига гулдасталар қўйилди.

◆ *Тошкент истиқболи*

ЁШЛАР ХИЗМАТИДА

49-автобус республика кўз касалликлари диспансери олдида тўхтади. Кўчанинг чап томони кенг сайҳон. Юз одим нарида тўрт қаватли бино қад кўтаряпти. Николай Трунов бошлиқ бригада аъзолари тўртинчи қаватга бир текис ғишт теришяпти. Атроф теваракка қурилиш материаллари кетма-кет келиб турибди. Чап томондаги кран тепага ғишт ва қоришма чиқариб беряпти. Булардан хоналар деворлар тикланяпти.

Ўнг томондаги кранни бошқараётган Тошқул Сафаров бўйи тўрт, эни 2,85 метрли плитани юқорига чиқариб беряпти. Бу яхлит плиталар хоналар орасига девор бўляпти. Одатдагидан ўзгача қурилаётган бино Политехника институтининг студентлари учун ётоқхона бўлади. Бинонинг бир талай афзалликлари бор. Унинг олд ва орқа томони бир-бирига ўхшаш. Ҳар бир қаватдаги хоналарнинг кўча томонига балкон чиқарилган. Бино коридори, хоналар деразалари кенг. Еруғлик ҳамма хонага бирдек тушиб туради. Битай деб қолган бинога ёндош қилиб темир-бетон устунлардан яна бир қаватли бино тикланяпти.

— Бу ётоқхона комплекслашган усулда қуриляпти, — дейди қурилиш мастери В. А. Лютций. Комплекснинг умумий узунлиги 144 метр бўлади. Мана шу вестибюль орқали ўнг ва чап томондаги ётоқхона биносига кирилади. Ётоқхона 620 кишига мўлжалланган. Бино эни 20 метрга яқин бўлса, вестибюл икки баравар кенг қилиб қуриляпти. Чунки, унинг бир томони буфет-ошхона учун ажратилган.

Хоналар комфортабель қилиб қуриляпти. Ҳар бир хонада икки-уч киши яшайди. Ана шундай тўрт хона учун бир санитария тармоғи ва бир душхона ажратилган.

Қурилиш ишларини 6-трестнинг Е. Я. Шапиро бошлиқ 32-қурилиш бошқармаси бажаряпти. Ер қазиш, бетон қуйиш, дурадгорлик ва пайвандлаш ишларини Д. Калимулин бошлиқ комплекс бригада аъзолари бажаришяпти. Ғишт терувчилар бригадасига тажрибакор қурувчи Н. Трунов бошчилик қиляпти. Прораб М. Малов 1-ва 2-бетон қоришма тармоғидан, арматура цехидан қурилиш материалларининг ўз вақтида етиб келишига, ишлар узлуксиз боришига мутасадди. Т. Раҳматуллаев, А. Бочко, Е. Дементьев каби ишчилар кундалик иш нормаларини бир ярим баравар етказиб адо этишяпти.

Меҳнат ғайрати авжида. Бинони янги ўқув йилида ўз эгалари — Политехника институтининг студентларига тақдим этиш — қурувчиларнинг аҳди.

Бу йил Студентлар шаҳарчасининг ана шу қурилиш майдони жуда гавжум бўлади. Чунки, ётоқхона қаршисида яна бир ана шундай бино қурила бошлайди. Бинолар атрофида иккита катта бассейн, спорт майдончалари, гулзорлар ва боғлар барпо этилади. Буларнинг ҳаммаси студентлар хизматида бўлади.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ XI ЧАҚИРИҚ V СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА БИЛДИРИШ

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети депутатларга маълум қиладики, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг XI чақириқ V сессияси 1968 йил 20 февраль куни соат 16 да Октябрь район партия комитетининг мажлислар залида (Навоий кўчаси, 11-уй) очилади.

Сессия муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилади:

1. СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 26 июлдаги «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонининг бажарилиши ҳақида. (Докладчи — Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов).

2. Сайловчиларнинг наказларини бажаришнинг бориши ҳақида. (Докладчи — Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Г. М. Саркисов).

Депутатлар 1968 йил 20 февраль соат 3 дан ўша жойнинг ўзида рўйҳатга олина бошлайди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети.

«ИНТЕРБИТ МАШ—68»

● 50 йилда мамлакатимиз шаҳарларининг аҳолиси 100 миллион кишига кўпайди

● Жаҳон мамлакатлари кўрикка қизиқмоқда

✦ ✦ ✦

Мамлакатимизда Бутуниттифоқ савдо палатаси томонидан ўтказилган Халқаро виставка халқаро иқтисодий ҳаётда муҳим воқеа ҳисобланади. Бўлажак «Интербитмаш-68» виставкасига қўйиладиган экспонатлар эса ҳозирги замон шаҳарларига хизмат қилишга бағишланган ускуналардан иборат бўлади. Ўтган йили август — сентябрь ойларида Москвада ажойиб қудратли машиналарнинг кўриги бўлиб ўтди. Планетамиз кишилари ана шу машиналар ёрдамида замонавий турли хил кийим-кечаклар яратмоқдалар. Ватанимиз пойтахти Москванинг Сокольники паркида бўлиб ўтган ана шу кўрик ўрнидан 65 минг квадрат метр майдон виставка учун ажратилди. Яқинда ана шу жойга Ер куррасидаги аҳолининг маиший шароитини яхшилашга хизмат этадиган замонавий техникалар кела бошлайди. Бу виставкага қизиқиш жуда катта бўлганлиги учун ҳозир жаҳоннинг бир қанча мамлакатлари билан келишувлар олиб борилмоқда.

Масалан, Австрия, Бельгия, Буюк Британия, АҚШ, Венгрия, Италия, Голландия, Дания, Польша, Чехословакия, Франция, ГФР, Финляндия, Швеция ва Швейцария каби мамлакатларнинг фирмалари ана шу виставкага келиш учун тайёргарлик кўрмоқдалар.

Германия Демократик Республикаси ташқи савдо палаталаридан ана шу виставкадан ўзлари учун 4,3 минг квадрат метр жой ажратиб қўйилишини сўраб талабконома келди. ГДР илгарилардек бу сафар ҳам виставкадаги бўлажак стендларида ажойиб маҳсулотларни намойиш қилади. Бошқа социалистик мамлакатлар ҳам бу виставкага катта қизиқиш билан қарамоқдалар.

Бизнинг замонамизда шаҳарлар беқиёс ривожланмоқда. Биргина Совет Иттифоқида сўнгги 40 йил ичида 844 та янги шаҳар вужудга келди. Бу билан мамлакатимиздаги шаҳарларнинг умумий сони қарийб 2 мингга етди.

Ҳозирги шаҳар қурувчилари олдига бир қатор хилма-хил масалалар — шаҳар ҳавосини тозалаш, сув билан таъминлаш, кўкаламзорлаштириш, транспорт, канализация ва санитария тозалиги ва шаҳарни озода сақлаш каби масалаларни ҳал қилиш вазифалари қўйилган. Виставкадаги «Шаҳар хўжалиги», «Электр транспорти ва йўллар» бўлимлари жуда қизиқарли бўлади. Виставкага келувчилар унинг стендларида кир ювиш, химиявий тозалаш, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, сартарошхоналар, фотографиялар, рўзғор электр асбобларини, машиналарни, радио-телевизион аппаратлари ва шу каби бошқа маиший хизмат кўрсатадиган ажойиб янги ускуналарни кўрадилар.

Буларнинг ҳаммаси ягона бир вазифага — ҳозирги замон шаҳарларида яшаётган кишиларнинг турмушини такомиллаштиришга қаратилган. Ана шу соҳада халқаро миқёсида олиб борилган ҳамкорликлар кишилар меҳнатини енгиллаштирибгина қолмай балки шу билан бирга миллионлаб одамларнинг соғлигини сақлаш учун олиб борилган курашда бирмунча олға томон силжишга имкон берди.

Мамлакатимизнинг экспозициялари 6 минг квадрат метр сатҳини ишғол этган усти ёпиқ ва 10 минг квадрат метр очиқ майдонни эгаллайди. Совет павильонининг ана шундай катта жойдаги экспозициялари мутахассисларни албатта қизиқтирмай қолмайди. Виставкадаги Совет бўлимида иштирок этиш учун ҳаммаси бўлиб 47 министрлик ва бошқармалар таклиф этилган.

Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик ва маиший хизмат кўрсатиш министрликлари ҳам «Интербитмаш-68» халқаро виставкасига тайёргарлик кўришда фаол иштирок этмоқда. Бу министрликлар виставканинг тематикаси ва бўлимлари ҳақида ўз фикрларини билдирдилар. Планетамиз кишиларига коммунал ва маиший хизмат кўрсатишда жаҳон мамлакатлари эришган ютуқлар билан танишиш учун Москвага катта группадаги мутахассислар борадилар. Булар орасида Коммунал хўжалик министрлиги техника бошқармасининг бошлиғи О. В. Литвиненко, «Ўзбекгаз» бошқармасининг бош инженери С. М. Шукуржонов, ободонлаштириш бошқармасининг катта инженери С. Д. Салохов, коммунал маиший корхоналар бошқармасининг бошлиғи А. Д. Алиева, «Ўзводоканал» трестининг бошлиғи А. Чебиков ва бошқа ўртоқлар бор.

«Интербитмаш-68» виставкаси бундан олдинги кўриклар каби ҳақиқий илмий симпозиум бўлиб қолади. Бу ерга дунёнинг кўпгина мамлакатларидан мутахассислар, олимлар, конструкторлар, инженерлар тўпланадилар. Улар дўстона ва ишчанлик вазиятида шаҳар хўжалиги техникаси тараққиётининг бундан буёнги масалаларини муҳокама қиладилар.

Фан ва техника бўйича Давлат комитети виставка қатнашчилари учун мазмунли илмий докладлар, обзорлар ва лекциялар ташкил этади. Шубҳасиз савдо битимлари ҳам тузилади. Шу йил 21 майдан 4 июнгача Москвадаги «Сокольники» паркида бўладиган халқаро виставка бир сўз билан айтганда жуда ҳам мазмунли ҳамда қизиқарли бўлади.

Эрталабки почтадан

ДИЛХИРАЛИК

Келес автостанциясидан Тошкент областининг турли томонларига кўплаб автобуслар қатнайди. Лекин ана шундай катта станциядаги тозалик ва озодаликни ижобий баҳолаб бўлмайди. Станция ёнида Октябрь райпишчеторгининг 126 ва «Узхозторг»нинг 22, мевалар билан савдо қилувчи 8-магазинлари жойлашган. Бу магазинларнинг кераксиз бочкалари, яшчиклари, туз ва бошқа моллари кўчаларга тартибсиз равишда ташлаб қўйилган. Бу «лаш-луш»лар станция қиёфасини атласга тушган бўз ямоқдек бузиш билан бирга у ердаги тозалик ва озодаликка путур етказмоқда.

«Тоҳир ва Зуҳра» магазини ёнидаги хўжалик моллари билан савдо қилувчи магазин мудири ўз молларини кўз-кўз қилаётгандай ташқарига қалаб ташлаган. Бочка ва турли тараларнинг оёқ остида думалаб ётиши йўловчиларнинг ғашига тегади. Магазин мудирлари ва бошқа жавобгар раҳбарлар кераксиз бу нарсаларни йўқотиш чорасини кўрмаяптилар.

Бешёғоч кўчасидаги аҳвол ҳам бундан қолишмайди. Кўча ўнқир-чўнқир, атрофи ифлос. Бунинг устига 82-мактаб қаршисидаги Чақар, Гулистон бекатларидаги магазинларнинг тратуерларини банд қилиб ётган ёғ бочкалари, турли яшчиклари ва бошқа нарсалар йўловчиларнинг дилини хира қилмоқда.

Хуллас, гапираверсак гап кўп, фактлар ошиб-тошиб ётипди. Лекин катта станция ва магазинлар ёнидаги ифлосликлар магазин мудирларининг пала-партишлик билан иш тутишаётгани Октябрь ва Чилонзор район пишчеторглари раҳбарлари, қолаверса шаҳар ободончилик бошқармаси, санитария бўлимлари раҳбарларини ташвишлантирмаётгани бизни ажаблантиради.

Шаҳримизнинг озодалиги ва гўзаллиги, унинг қиёфасини кўркам тутиш вақти аллақачонлар келган бўлишига қарамай, юқоридагидай дилхираликнинг давом этиши кечириб бўлмайдиган нуқсон эмасми!

Ҳ. ЖАЛИЛОВ,
Тошкент область пионерлар уйининг тўгарак раҳбари

САНАЛАР ОЛДИДАН

Фрунзе районидаги 73-ўрта политехника мактаби коллективи улуғ саналар — жаҳон пролетариатининг йўлбошчиси, доҳиймиз В. И. Ленин ва социалистик реализм асосчиси А. М. Горькийнинг 100 йиллиги, ўзбек халқининг буюк шоири, мутафаккир Алишер Навоийнинг 525 йиллиги ва Совет Ленин комсомолининг шонли 50 йиллик юбилейини нишонлашга муносиб совғалар тайёрламоқда.

Мактабда адабиёт, тарих ва бошқа фанлар тўгараклари яхши ишлаб турибди. Тўгаракларда А. Навоийнинг ва А. Горькийнинг ҳаётига бағишланган деворий газеталар, фото-монтажлар «Навоий асарларининг кўргазмаси», «Горький асарларининг кўргазмаси» каби стендлар ва уларнинг ҳаётларига бағишлаб альбомлар тайёрлаб кенг йўлга қўйилган. «Навоий ижодида лирика», «Горький улуғ пролетар ёзувчи» деган темаларда адабий-бадиий кечалар ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Мактабда «Бу асарни ўқинг» деган рубрика очилган. Бу рубрика ўқувчиларга ва мактаб коллективига жуда манзур бўлмоқда.

Юқори синфларда «сиёсий мунозаралар» ўтказилмоқда. «Комсомолларнинг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган қаҳрамонликлари тўғрисида», «Комсомоллар коммунистик жамиятни қурадилар ва коммунистик жамиятда яшайдилар» деган темаларда «Огонёк» ўтказилди.

— «В. И. Ленин коммунистик партия асосчиси ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ташкилотчиси» деган темада конференция ўтказилди. «Ўзбекистон комсомолларининг босиб ўтган тарихий йўли» темасида ҳам лекция ўқилди.

Т. ҲАЙИТОВ.

«Узсельхозтехника»нинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ремонт-механика заводи қишлоқ хўжалиги техникаси ремонтида қўлланиладиган гидропрессларни кўплаб миқдорда ишлаб чиқармоқда.

СУРАТДА: Гидропресслар цехининг пешқадам йиғувчи слесари, коммунистик меҳнат бригадаси аъзоси Ю. Кантакузин янги гидропресснинг ишчи устида ишлаётир.

М. Нуриддинов фотолари.

● Тухачевский туғилган кунга 75 йил тўлди

1918 — 1968 СССР Куролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан

Атоқли саркарда

Михаил Николаевич 1893 йил 16 февралда Смоленск губерниясининг Вишегор станцияси яқинидаги имениеда туғилди.

Миша ёшлигиданоқ отаси Николай Николаевичдан кадет корпусига беришини илтимос қилди ва ўз мақсадига эришди, кадет корпусини тамомлаб, Александровск ҳарбий билим юртининг Суворов хизмат қилган Семенов полкига ўқишга кирди. У билим юртини аъло баҳо билан тамомлади-ю, биринчи жаҳон уруши бошланди. Тухачевский дарҳол ўз полкига кетди. Орадан уч-тўрт ой ўтгандан кейин халок бўлганларнинг орасида Тухачевскийнинг номи ҳам газетада чиқиб қолди. Лекин бу янглиш эди. Икки ҳафтадан кейин Михаилнинг асир олинганлиги маълум бўлди.

Россияда подшо тахтдан ағдарилганини эшитган Тухачевский революцияга очиқ хайрихоҳлигини билдирди ва хавф-хатарга қарамай асирликдан қочди.

Михаил ҳарбий билим юртига кирган йили — 1912 йилда уларнинг уйига музика эшитиш учун келган, революция тарафдори Николай Николаевич Кулябко билан танишади ва кейинчалик дўстлашади. Кулябко Тухачевский тақдирида муҳим роль ўйнади. Унинг таъсири остида самодержавиега нисбатан танқидий муносабатда бўла бошлаган.

Тухачевский асирликдан қочиб келибоқ Москвага кетди. У ерда Бутунроссия Марказий Ижроия Комитетининг ҳарбий бўлимида ишлай бошлади. Бу ерда у яна Н. Н. Кулябко билан учрашиб қолди. Кулябко шу пайтда ҳарбий комиссарлар Бутунроссия бюроси раисининг ўринбосари бўлиб ишлаётган эди.

Кулябко Тухачевскийнинг большевиклар позициясида қаттиқ турганини кўрди, унинг Владимир Ильич Ленин ҳақида ҳаяжон билан айтган гапларини эшитди. Шундан кейин Кулябко уни Коммунистик партия сафига киришга таклиф этди. Бу билан у Тухачевскийнинг Совет давлатига катта ёрдами тегишини кўзда тутган эди. Кулябко унинг партияга ўтиши учун тавсиянома ҳам берди. 1918 йил 5 апрелда Тухачевский большевиклар партияси сафига қабул қилинди. Кулябконинг таклифи билан Тухачевский ғарбий тўсиқ Москва районининг ҳарбий комиссари қилиб тайинланди.

Бир куни Кулябко Тухачевский ҳақида В. И. Ленинга доклад қилди. Владимир Ильич у билан жуда қизиқиб қолди ва «коммунист поручик»ни олиб келишни илтимос қилди. Тез орада Владимир Ильич Тухачевский билан суҳбатлашди. Владимир Ильич унга:

— Сиз немислар қўлидан асирликдан қандай қилиб қочгансиз ва янги социалистик армия қурилишига қандай қарайсиз? — деб бирданига иккита савол берди.

Тухачевский доҳийнинг бу саволларига Россияда революцион воқеалар авж олиб кетган бир пайтда мен асирликда қололмасдим, деб жавоб берди ва тарқоқ қизил гвардиячи отрядларни қандай қилиб ҳақиқий мунтазам армияга бирлаштириш ҳақида ўз фикрларини батафсил баён этди.

Шундан кейин, тез орада 25 ёшли Тухачевский Шарқий фронт 1-Революцион армиясининг қўмондони қилиб тайинланди. В. И. Лениннинг бевосита раҳбарлигида М. Н. Тухачевский армияни ниҳоятда оғир шароитда мунтазам қўшилмага айлантирди.

В. В. Куйбишев ўз хотираларида М. Н. Тухачевский бошчилик қилган армия фақат рақами билангина биринчи бўлмай, балки умуман Совет Қуролли Кучларида биринчи мунтазам қўшилма эди, деб таъкидлайди.

Командарм М. Тухачевский улуғ доҳийнинг ишончини оқлади: унинг қўмондонлиги остида 1-революцион армия шонли ғалабаларга эришди. У ўз армияси билан Симбирск, Сизрань, Самара, Белебей шаҳарларини оқ гвардиячилардан тозалади. Кейин у Жанубий фронт 8-армия қўмондони қилиб тайинланди. У ердан яна Шарқий фронтга юборилди ва 5-армия қўмондони қилиб тайинланди. Бу армия билан Бугульма, Уфа, Златоуст, Челябинск, Омск шаҳарларини озод қилди. 1919 йил декабрда Тухачевский яна Жанубий фронт қўмондони, 1920 йил январда Кавказ фронти қўшинларининг вақтинчалик қўмондони, апрелида эса Ғарбий фронт қўмондони қилиб тайинланди.

Гражданлар урушидан кейин М. Н. Тухачевский ўзининг бор кучи, билими ва тажрибасини Совет Қуролли кучларини такомиллаштиришга сарфлайди. У ишчи-деҳқон Қизил Армия Академиясига бошчилик қилади, ҳарбий ислоҳатни амалга оширишда фаол қатнашди, Ғарбий ҳарбий округ, сўнгра Ленинград ҳарбий округларига қўмондонлик қилади. Ҳаётининг сўнгги йилларида Тухачевский ҳарбий ва денгиз ишлари халқ Комиссарининг ўринбосари бўлиб ишлайди. Ҳамма ерда, ҳамиша ва ҳар қандай ишда унинг зўр ақл-заковати, жўшқин куч-ғайрати намоён бўлди.

М. Н. Тухачевский кундалик иш билан ғоят банд бўлишига қарамай, ҳарбий назарияни ишлаб чиқиш устидан ҳормай-толмай шуғулланди. У «Синфлар уруши», «Олий қўмондонлик масалалари», «Ҳозирги замон стратегияси масалалари», «Чегара жанглари характери» деган асарлар, кўпгина мақолалар ва докладлар ёзди.

Совет Иттифоқи Маршали К. А. Мерецковнинг ёзишига қараганда Тухачевский ана шу асарида ҳозирги замон урушининг ривожланиши, хусусан, душман тўсатдан ҳужум қилган тақдирда бу урушнинг дастлабки босқичи қандай бўлишини жуда тўғри айтган.

Партиямиз, улуғ Ленин раҳбарлигида етишиб чиққан машҳур ҳарбий арбобларнинг номлари қаторидан Маршал Тухачевский ҳам ҳақли равишда ўрин олади.

М. РАҲИМОВ.

Тошкентдаги кўн-мўйна заводи ишчилари беш йиллик меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Улар йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этиш ҳамда кўплаб кўн-мўйна маҳсулотлари тикиб чиқариш мажбуриятини олганлар.

СУРАТДА: мўйна телпаклар цехининг чевар тикувчиси Зумрад Рустамова иш устида.

Т. Назаров фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТЛАР — ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗ

Бир қарашда йилнинг йилдан фарқи йўқдек туюлади. Ҳар галгидек баҳор келади, дарахтлар куртак ёзади. Мева пишади. Хазон тўкилади. Аммо меҳнаткашлар учун йиллар бир хил эмас. Кишилар камолот сари интилади. Кимдир қандайдир янгилик яратади. Кимдир дўстининг меҳнатда эришган ғалабасидан шодланади.

Ўтган йил — Совет ҳокимиятининг шонли юбилей йили Тошкент сут маҳсулотлари комбинати учун алоҳида шон-шуҳратларга тўлиқ йил бўлди. Комбинат ишчилари қатор-қатор меҳнат ғалабаларини қўлга киритдилар.

Комбинат иккинчи кварталдан бошлаб янги системада ишлай бошлади. Планлаштириш ва моддий рағбатлантиришда бир қатор ўзгаришлар рўй берди. Натижа дарҳол кўринди.

Йил давомида планга қўшимча равишда 50 минг сўм фойда олиниши мўлжалланган эди. Бу режа бир неча марта ортиғи билан бажарилди, 180 минг сўмлик фойда олинди. Шу маблағдан салкам 41 минг сўми ёрдам фондига ажратилди. Меҳнатда алоҳида ўрнак кўрсатган ишчилар пул мукофоти билан тақдирланди.

Комбинат цехларини техникавий такомиллаштириш алоҳида аҳамиятга эга. Ишлаб чиқариш жараёнларини янада автоматлаштириш учун 90 минг сўмга яқин маблағ ажратилди.

Корхона коммунистлари меҳнат ва маданий ҳаётда барча ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар. Усмон Ваҳобов, Ёдгор Дўстматов, Ҳайри Хўжаева каби коммунистлар меҳнатда алоҳида ўрнак кўрсатдилар. Бундай йўлчи юлдузларни барча цех ва участкаларда учратиш мумкин.

Сут комбинатининг Ханифа Ғаниева бошчилигидаги коммунистлари меҳнаткашлар маданий турмушини юксалтириш соҳасида ҳам талайгина ишлар қилишди. Ўтган йили корхона ишчилари учун махсус ошхона қуриб битказилди. Ошхона иккинчи сменада ишловчи меҳнаткашлар учун айниқса катта қулайлик туғдирди.

Ҳамма ерда бўлганидек, сут комбинатида ҳам спортга қизиқувчи ёшлар кўп. Улар учун спорт зали қурилиши бошланди. Ёшларнинг ўқиши масаласига алоҳида аҳамият берилмоқда.

ИШОНЧГА ЛОЙИҚ АЁЛ

1961 йил июнь ойи Аъло опанинг асло ёдидан чиқмайди. Ўшанда уни Октябрь район маориф мудири кутиб олган эди. У Аъло опа билан илиқ кўришаркан, жиддий деди:

— А. С. Пушкин номли 119-таянч-намуна мактабида форс тили ўқитишни йўлга қўймоқчимиз. Ўйлаб кўриб, бунга сизни лойиқ кўрдик.

Ўшанда Аъло опа сира иккиланмади. Қанча меҳнат бўлса, майлига, деди. Университетнинг Шарқ факультети қучоғида олган билимини энди ўқувчиларга бериши керак. Бироқ, ишни нимадан бошлаш керак? На ўзбек тилида ва на рус тилида ўрта мактаблар учун дарслик-қўлланма бор. Луғат ҳақида гапирмаса ҳам бўлади.

Мана, орадан 8 йил ўтяпти. Бу давр ичида Аъло опа қимматли тажрибалар орттирди. Янги-янги форс тили ўқитувчилари келди. Аъло опа уларга ўз тажрибасини ўргатди. Ҳозир мактабда Н. Д. Садчиков, Х. Даянаев, Н. Ягудаева каби тажрибали ўқитувчилар бор.

Аъло опа Светлана Аостисованинг кеча 6-«б» синфда ўтказган дарсини кузатиб чиқарган, қувончи ичига сиғмасди.

Ахир, биринчи дарсидан кейиноқ, мендан педагог чиқмайди, деб аразлаб кетиб қолган қиз шу эмасми? Мана, бугун эса, унинг дарсини бошқаларга ибрат қилиб кўрсатса арзийди. У 45 минут ичида «Москва» деган дарсни жуда яхши ўтказди. Аввал «Москва» ҳақида форсча гапириб берди. Сўнг, открыткадан Ленин мавзолейини, Қизил майдонни ва Кремлни кўрсатди. Энди у овоз чиқариб, янги теманинг сўзларини доскага ёзди. Аввал ўзи, сўнг ўқувчилар билан бирга ўқиди. Талаффузини ўргатди. Сўнг газетани кнопка билан доскага ёпиштириб, сўзларнинг ўзбекча қисмини бекитиб қўйди ва форсча сўзларни кўрсатиб маъносини сўрай бошлади. Ўқувчилар қўл кўтариб, айтиб беришди. Эсидан чиқарганлар эса, эслаб олишди. Шундай қилиб, янги теманинг сўзлари синфдаёқ ёдлаб олинди.

Энди у, ўқувчилар сўзларни кўчириб олгунча, янги текстни доскага ёзиб чиқди. Икки марта ўқиб берди, сўнг ўқувчилар билан бирга бир неча бор ўқиди, талаффузини тўғрилади. Текстнинг сўзларини ҳозиргина ёдлаб олган ўқувчилар, қўл кўтаришиб, мустақил ҳолда текстни ўзбекчага таржима қилиб бердилар. Танаффусгача текстни ҳам кўчириб олдилар. Бу муваффақиятда ҳам Аъло опанинг ҳиссаси бор.

Аввал мактабда 2-3 синфларда форс тили оғзаки ўтиладиган бўлса, ҳозир алфавит билан бирга ўргатилмоқда. Бу синф ўқувчилари ҳеч бир қийинчиликсиз дарсларни ўз вақтида ўзлаштиришга улгурмоқдалар.

Ўтган йили мактабда «чет тилини ўқитиш методлари» деган темада семинар бўлиб ўтди. Семинарда шаҳардаги инглиз, француз, немис, араб, ҳинд, форс тили ўқитувчилари қатнашдилар. Мактабнинг Аъло опа бошлиқ форс тили ўқитувчилари форс тилини ўргатишдаги ўз тажрибаларини намойиш қилдилар. М. Юсупова кинофильм орқали, Н. Ягудаева диафильм орқали, Аъло опа эса магнитафондан фойдаланиб дарс бериш йўлларини кўрсатдилар. Маориф министрлигидан келган вакил уларга юқори баҳо бериб деди:

— Тажриба ўрганиш учун узоққа бориб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Ҳамма тажриба шу ерда экан!

Аъло опанинг бошқош бўлиши билан форс тили тўгараклари тинимсиз ишлаб туради. Турли темаларда адабий кечалар ўтказилади. Алишер Навоийнинг туғилган кунига 525 йил тўлиши муносабати билан форс тилида ана шундай кеча ўтказишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Форс тили бўйича мактабнинг илмий мудираси Аъло опа Муҳаммедова ўзига кўрсатилган ишончни оқламоқда.

М. ҲАСАНОВ,
Ҳ. МУЗАФФАРОВ.

Шу кунларда Х. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтида бу йилги янги ишлар юзасидан кенг кўламда илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

СУРАТДА: обсолют ёш кабинетининг илмий ходимларидан геология минералогия фанлари кандидати Р. Мағдиев ва илмий ходим З. Саботаева ўртоқлар масспектрометр аппарати ёрдамида илмий иш олиб бораётирлар.

ЭНГ БИРИНЧИЛАР

Қизил Армия тарихида жанговар қудратнинг камолотга етиши, ички контрреволюция ва ташқи душманлар устидан эришилган ғалабалар ҳақида ҳикоя қилувчи саҳифалар кўп.

АПН СССР Қуролли Кучлари қурилиши солномасидан олинган баъзи фактларни газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Қизил Армиянинг биринчи интизом Устави Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети томонидан 1919 йилнинг 30 январида тасдиқланди. Республика Революцион ҳарбий советининг 1919 йил 29 апрелдаги буйруғи билан бу Устав қўшинлар учун қўлланма қилиб қабул этилди.

РКП(б) Марказий Комитети ва Совет ҳокимиятининг кўрсатмаси ҳамда Республика Революцион ҳарбий советининг буйруғи билан 1919 йил 5 февралида тузилган сиёсий бўлим Болтиқ Флотининг биринчи сиёсий органи эди. Сиёсий бўлимга Болтиқ Флотининг бутун сиёсий ҳаётига раҳбарлик қилиш революцион интизомни ва шахсий составнинг жанговар сифатини мустаҳкамлаш вазифаси юклатилди.

Сиёсий бўлим дастлабки йиллардаёқ катта ишларни қилди. Унинг раҳбарлигида 1919 йилда база ва кемаларда 700 га яқин митинг ва йиғилишлар ўтказилди, сиёсий темаларда 513, умумий билим берувчи темаларда 1230 лекция ўқилди, 440 концерт ташкил этилди, қисм ва кемаларда драма студиялари ва тўгаракларининг кенг тармоғи юзага келтирилди, оркестр, театрлар ташкил этилиб, 13 музика мактаби ва курслари очилди ва уларга 1000 ўқувчи тортилди. База, кема ва флот қисмларида 18 кинотеатр, клуб, 143 кутубхона, флот кутубхоначилари ҳамда маданият ходимларининг курслари иш олиб бора бошлади.

1919 йилнинг 6 мартида «Красний Балтийский флот» газетасининг биринчи сони чиқди.

1919 йилнинг майида РКСМ Марказий Комитети комсомолларнинг Колчак билан курашга қаратилган биринчи Бутунроссия сафарбарлигини эълон қилди. Москва комсомоллар ташкилоти сафарбарлик давомида ўз составининг қарийб тўртдан бир қисмини Шарқий фронтга жўнатди.

Биринчи Совет авиация мотори (қудрати 200 от кучига тенг) 1920 йилда Москвадаги авиация заводида ишлаб чиқарилди.

Мамлакатимизда биринчи авиация байрами 1924 йилда Москвадаги Марказий аэродромда ўтказилди. Байрамда партия XIII съезди делегатлари қатнашди. Байрам вақтида ҳарбий ҳаво флоти дўстларининг кўнгиллилар жамияти СССР Марказий Ижроия Комитетининг раиси Михаил Иванович Калининга «Ленин» номли самолётлар эскадрильясини топширди. Бу эскадрилья составида Москва аҳолисидан шу жамият тўплаган маблағ ҳисобига қурилган 19 та «Р-1» биплани бор эди.

Совет Иттифоқида биринчи авиация қисми В. И. Ленин кўрсатмаси билан 1917 йилнинг 10 ноябрида (28 октябрида) юзага келтирилди.

Граждан уруши йилларида совет авиацияси интервенция ва контрреволюцияни тор-мор қилишда катта ҳисса қўшди. 1918-1920 йилларда қизил учувчилар 12 минг марта парвоз қилиб, 18 минг соат ҳужум этдилар.

Қора денгиздаги «Терец» номли кема (1920 йил) ва «Свирепий» номли эскадра миноноси (1921 йил), Болтиқ денгизидаги «Океан» номли таълим кемаси (1922 йил октябрида унга «Комсомолец» номи берилди) ва «Петропавловск» номли катта ҳарбий кема (1922 йил) граждан уруши тугагач шахсий состав ремонт қилган биринчи кемалар эди.

«Д-1» («Декабрист») кемаси совет кемасозлари томонидан қурилган биринчи сув ости кемасидир. У 1931 йил ноябрида ишга туширилди.

Совет Армиясининг биринчи механизациялаштирилган бригадаси 1930 йилда бир йил бурун тузилган механизациялаштирилган полк негизида ташкил этилди. Биринчи механизациялаштирилган корпус эса 1932 йилда барпо этилди. Ўша вақтда жаҳондаги бирон армия бундай типдаги механизациялаштирилган бирлашмаларга эга эмас эди.

Конструктор Н. Н. Поликарпов томонидан 1933-1935 йилларда яратилаги «И-153» ва «И-16» қирувчи самолётлари жаҳонда биринчи йиғиштириладиган шассили самолётлар эди. «И-16» самолёти соатига 450 километр тезликда учар ва аъло даражадаги маневерчанликка эга эди.

Тутун чиқармайдиган порох билан кучли портловчи тротил моддали (ракета минаси) биринчи реактив снаряд 1928 йилнинг 3 мартида Ленинград ёнидаги полигонларнинг бирида муваффақиятли синовдан ўтди. Бу эса реактив снарядларни конструкция қилишга асос бўлди. Уни такомиллаштириш натижасида кейинчалик шуҳрат қозонган «Катюша» яратилди.

Лавочкин, Гудков ва Горбунов конструкция қилган биринчи тажриба ЛаГГ-1 (навбатдаги вариантларда ЛаГГ-3) қирувчи самолёти 1940 йил баҳорида қурилди. Бу самолёт синаш вақтида пастлаб соатига 515 километр, 5000 метр баландликда 605 километр тезлик билан учди, 5,8 минут ичида 5000 метр баландликка, 12,7 минут ичида 8000 метр баландликка кўтарилиб, энг юксак тезликларини кўрсатди. Самолёт 9600 метр баландликка кўтарила олди.

Ф. В. Токарев системасидаги ўзи ўқланадиган милтиқлар Совет Армиясини қуроллантириш учун 1940 йилда олина бошланди.

Улуғ Ватан уруши йилларида Ленинград остоналарида ўз самолётлари билан душман самолётларини уриб қулатган учувчи М. П. Жуков, С. И. Здоровцев, П. Т. Харитонов Совет Иттифоқининг Қаҳрамони деган унвонни биринчи бўлиб олишди.

Улуғ Ватан уруши йилларида 100, 127, 153 ва 161-ўқчи дивизиялар Совет Армиясининг гвардиячи дивизиялари қилиб қайта ташкил этилган биринчи қисмлари эдилар. Бу воқеа 1941 йилнинг 18 сентябрида бўлди.

Учувчи Иван Драченко уч даражали Шуҳрат орденининг биринчи тўла кавалери бўлди. У асирда экинлигида бир кўзидан ажради. Лекин асирликдан қочиб, ўз полкига қайтди. Драченко етти ой давомида кўзи йўқлигини ҳеч кимга билдирмай энг мураккаб жанговар топшириқларни бажарди.

Драченко уруш вақтида 151 марта жанговар учишда бўлди. 24 ҳаво жангида қатнашди, шахсан ўзи душманнинг беш самолётини осмонда, 9 самолётини аэродромида яксон этди, 4 кўприкни вайрон қилди. Кўпгина темир йўл эшелонларини, танк, автомашина, омбор ва душманнинг жонли кучини йўқотади. 1944 йилнинг 26 сентябрида унга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Улуғ Ватан уруши давомида уч даражали Шуҳрат ордени билан жами 2 мингдан кўпроқ киши мукофотланди.

Улуғ Ватан урушида Берлинга қараб биринчи артиллерия залпи 1945 йилнинг 20 апрелида 47-армиянинг 30-гвардиячи артиллерия бригадасидаги майор А. Зюкин қўмондонлик қилган 1-дивизион томонидан отилди.

Бу залпнинг отилиши ҳақида ёзилган хотира ва артиллерия дивизиони эгаллаб турган позиция ҳамда ўққа тутилган Берлин районининг картаси Ленинграддаги артиллерия тарихи музейида Берлин операциясига доир экспонатлар орасида сақланяпти.

Тошкентдаги 2-тикув фабрикасининг марказий модалар яратиш лабораториясида келаётган янги мавсум учун аёллар ва қиз болаларнинг 130 дан ортиқ янги модадаги кўйлак намуналари яратилди ва улар ҳозир конвейер усулида ишлаб чиқарилмоқда. Бу кўйлаклар орасида янги модадаги миллий ўзбек кўйлаклари ҳам анчагина бор.

СУРАТДА: лабораториянинг пешқадам моделчи конструкторларидан В. Лахина билан Г. Насибуллина янги кўйлакларни кўздан кечираётирлар.

М. Нуриддинов фотоси.

СОВҒАНИ СЕВАСИЗМИ?

Кўпчилигингиз бу саволга мийиғингизда кулиб, «ҳа» деб жавоб бераётирсиз. Чиндан ҳам, совғани ким севмайди дейсиз! Меҳрибон ва яқин кишиларингизга туғилган кунларида совға-саломлар тортиқ этсангиз улар сиздан жуда мамнун бўлишади.

Шаҳримизда жуда кўп «Совғалар» магазини бор. Улардан одам аримайди. Магазинларда сотилаётган буюмлар орасида «Совғалар» фабрикаси маҳсулотларини ҳам учратасиз. Харидорлар уни севиб харид қилишади.

Шу кунларда ҳам фабрика ишчи-хизматчилари кўплаб маҳсулотлар тайёрлаш иштиёқида меҳнат қилишяпти. Корхонанинг Б. Расулов бошлиқ филиали ишчилари тошдан, пластмассадан ҳар-хил ёдгорлик буюмлари тайёрламоқдалар.

Шу йилнинг январь ойидан бошлаб бу ерда ганч-гипсдан ҳам маҳсулотлар тайёрлашга киришилди.

— Ишчилари миз улуғ мутафаккир А. Навоийнинг 525 йиллиги, кўҳна ва навқирон шаҳар Самарқанднинг 2500 йиллигига бағишлаб ёдгорлик буюмлари тайёрламоқдалар,—дейди филиал бошлиғи Б. Расулов.— Бу соҳада дастлабки ютуққа эришдик—ўтган ойда 86 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Юбилей йилида ҳамшаҳарларимизга ярим миллион сўмлик ёдгорлик совға буюмлари ишлаб чиқарган бўлсак, бу йил ҳам ўтган йилги ютуқни мустаҳкамлаш ниятидамиз. Зиммага олинган топшириқни бажариш учун бошланган мусобақада У. Турдиева, М. Ҳакимова, Г. Колбасова, Т. Маҳкамов сингари меҳнат илғорлари пешқадамлик қилмоқдалар. Улар юксак дидли харидорларга бежирим совға-салом буюмлари тайёрлашни дилларига тугиб қўйишган.

Горький ва театр

100 йил

Алексей Пешков 15 ёшиданоқ Нижегород ярмаркасида театр томошаларида қатнашади.

«Мен томоша қилган биринчи спектакл мени театрнинг ажойиб кучига мафтун қилди», — дейди Горький. Бу спектакл машҳур рус артисти Андреев ижросида Иудушка роли ўйналган «Жаноб Головлевлар»нинг инсценировкаси эди. Горький шундан кейин профессионал артист бўлишни ҳавас қилди; шу туфайли 1885 йили Орлов-Соколовский раҳбарлигидаги Қозон опера хорига кириб, у ерда рус санъатининг иккинчи бир ажойиб вакили Ф. И. Шаляпин билан ишлайди.

Горький адабиёт оламида донг чиқаргандан кейин ҳам 1897 йили Полтава губерниясининг Мануйловка қишлоғида театр ташкил қилиб, ўзи режиссёр ва актёр сифатида иштирок этади. Горький адабий ижод билан бир қаторда театр ташкил қилишга ҳам катта эътибор беради. 1892 йили «Макар Чудра» ҳикояси босилиб чиққандан кейин, у Тифлисда сайёр ҳалқ театри тузиб, овулларни кезиб чиқишни ният қилади.

1914 йили Горький чет элларда узоқ бўлгандан сўнг Россияга қайтиб, ишчи театри тузишда қатнашади ва Петербург атрофида ўтказилган музикали драматик кечаларда шахсан бошчилик қилади. Ўша йили у Петербургнинг Фонтанкасида янги театр очмоқчи бўлади. Аммо Россияда империя тузуми мавжудлиги туфайли ўз ниятини амалга ошира олмайди.

Фақат революциядан сўнг Горькийнинг орзуси рўёбга чиқади. 1919 йилнинг 15 февралида ҳозир ўз ташкилотчисининг номи билан аталган Ленинграддаги Катта Давлат драматик театрини ташкил қилади. 1920 йили Горький халқ комедия театрини очишга катта ёрдам беради. Горький театрга қизиқиш билан бирга ўз адабий йўналишини ҳам шунга қаратади. Горький кейинчалик 1932 йили ўзининг театрга муносабатини «Пьесалар ҳақида» деган мақоласида талқин этади.

Шу билан бир вақтда у «Бутуниттифоқ театри»ни тузиб «СССР даги барча халқларнинг артистлари, биз русларни ўзларининг драматик санъатлари билан таништириб, ўзларининг ҳозирги ва ўтмиш маданиятларини ўргатсинлар».—деди. Маълумки, Горькийнинг бу фикри миллий санъат ўн кунликлари, адабиёт ва санъат ҳафталиклари, энг яхши театр асарларининг Кремль театрида қўйилишига сабаб бўлди.

Максим Горький МХТ билан дўстликни мустаҳкамлади. У ердаги ҳар бир адабий янгиликдан хурсанд бўлди. У: «Бадиий театрни севмай бўлмайди, унинг учун ишламаслик, қайғурмаслик, худо ҳақи, жиноят—деди. МХТ бошлиқлари К. С. Станиславский ва Вл. Ив. Немирович-Данченколар имконият борича Горькийни пьеса ёзишга ундамоқчи бўладилар. Горький 1901 йили театрнинг талабига жавобан ўзининг «Мешчанлар» пьесасини яратди. Биринчи драматик асарида у мешчанликни реакцион куч сифатида йўқотишга чақирди. Ўша пьесада рус драматургиясида биринчи марта пролетар образи— машинист Нил гавдаланди. 1902 йили Горький ўзининг иккинчи драматик асари «Тубанликда»ни ёзди. Бу асарда автор социал озодлик, яъни озод инсонни «ҳаёт тубига» ҳайдаб юборган кишини коралайди, ўзини сақлаш учун ҳар қандай ёлғондан қайтмайдиган кишиларнинг сирини фош қилади.

Горький ўзининг учинчи пьесаси «Чорбоғчилар» (1904 йил)да зиёлиларнинг демократик республикага муносабатини очиб беради. 1905 йилнинг бошида Горький «давлат жиноятчиси» сифатида қамоққа олиниб, Петропавловский қалъасига қамалди. 1905 йилнинг январь ва февралида Горький ўша турмада ўзининг тўртинчи пьесаси «Қуёш болалари»ни ёзди. Автор бу пьесасида биринчи марта буржуазия зиёлилари билан халқни қарама-қарши қўяди.

Ўша йилнинг ўзида Горькийнинг навбатдаги «Ваҳшийлар» пьесаси ёзилди. Унда буржуа зиёлиларининг башараси янада чуқурроқ очиб берилган эди. Бу асар «Чорбоғчилар» ва «Қуёш болалари» пьесаларининг давоми эди.

1905 йил революцияси пролетариат капитализм билан мутлақо муроса қилолмаслигини яна бир бор кўрсатди. Горький бу темани ўзининг олтинчи пьесаси «Душманлар»да (1906) йил) кўрсатди.

Драматург ўзининг «Васса Железнова» (1909 йил) пьесасида оилавий можаролар орқали чириб бораётган синфнинг тарихан ҳалоқ бўлишини кўрсатади.

М. Горький сўнгги йилларда «Майнабоз» ва «Болалар» (1910 йил) «Зиковлар» ва «Қалбаки чақа», «Чол» (1915 йил) каби қатор пьесалар яратди.

Горький 30 йилнинг бошларида Россия капитализмининг ҳалокати тўғрисида драматик трилогия ёзишни ният қилиб қўяди. У драма Улуғ Октябрь социалистик революцияси арафаларида бўлган воқеаларни ўз ичига олиши лозим эди.

«Егор Буличев ва бошқалар» (1931 йил) асари трилогиянинг биринчи қисми бўлди. Бу пьесадаги воқеалар 1916 йилнинг Октябри билан 1917 йил март ойининг ўрталаридаги воқеаларни ўзида мужассамлантирган бўлиб, воқеа бой савдогар Буличевнинг уйида содир бўлади.

«Достигаев ва бошқалар» (1932 йил) пьесаси трилогиянинг иккинчи қисми бўлиб, ундаги воқеалар Октябрь революцияси арафасида содир бўлади.

«Рябинин ва бошқалар» пьесаси трилогиянинг учинчи қисми бўлиб, Горькийнинг фикрига кўра, унда большевик образи асосий роль ўйнаши лозим эди...

Йирик совет горькийшуноси Ю. Юзовский бир неча бор Горький драмаларидаги пролетар образларига катта эътибор берди. Горький драмаларидаги мафкура пьеса орқали бутун бир даврни ҳам фалсафий ҳам ҳаётий жиҳатдан исботлаб беради. Унинг драматик асарларининг ҳозир ҳам ўз қимматини йўқотмаслиги сабаби шунда.

Н. КИМ,
республика халқ ижодий уйи театр бўлими мудири.

● ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ЯХШИЛАРГА ЯХШИЛИК

Дўстлар, яхшиларни авайлаб сақланг,
«Салом» деган сўзнинг салмоғин оқланг
Ўлганга юз соат йиғлаб тургандан
Уни тиригида бир соат ёқланг.

М. ШАЙХЗОДА.

Худди шундай, устоз, дилдан яхшилик,
Қилмоқнинг ўзидир олий мукофот.
Инсон бир-бирини ҳурмат қиларкан,
Жаҳондан йўқолур ҳар қандай офат,
Не-не курашларда жон бериб жангда
Қалби қалқонларнинг ўчмайди номи,
Будур ўз халқига, она элига,
Яхшилик йўлида юрак инъоми.
Будир разилларнинг ҳар хуружидан
Ватанни сақламоқ, элни сақламоқ.
Будир курашларда жасорат билан
Оналар сутини чиндан оқламоқ.
Яхшиларнинг номи ўчмайди асло,
Худди Мақсуд оға илҳоми каби.
Шайх ака—деганлар минг-минг ҳамиша
Биз билан тепгандай шоирнинг қалби.
Ҳали бир йил ўтди, лекин юз йиллар,
Қалби пок инсонни қилиб турар ёд.
У юрган кўчалар, хиёбонлари,
Тошкент жамолидай бўлгуси обод.
Кўз олдимдан кетмас бирга кезганим,
Қашқар маҳалласи, Комсомол кўли.
Низомий даргоҳи-маърифат боғи,
Гоҳи Эски жува, Бешёғоч йўли.
Хоразмда бўлдик Аму бўйида,
Марғилонда кездик ҳамма биларди.
Нуроний сиймога садоқат билан
Азиз китобхонлар таъзим қиларди.
Мирзо Улуғбекнинг юлдузларидек,
Шайхзоданинг ўчмас порлоқ юлдузи.
Бокудан Тошкентга юрак ҳиссидан
Келган йўли бугун дўстликнинг изи.
Қилган яхшилиги шох сатрлардай,
Суҳбат доирада бир умр достон.
Шеърият гулшани, муаттар боғи,
Мухлис дўстларига бир умр бўстон.

●

БОКУ ОҚШОМИ

Денгиз устидаги ялт-ялт чироғлар,
Нефть вишкаларин кўрсатар равшан,
Асрлар ёдгори қадимий тоғлар,
Этаклари эса нуртўла-гулшан.
«Соғ ўл!» дея жонон озар қизлари,
Товус рафтор билан юрар боғ аро.
Кавказ осмонининг Марс юлдузлари
Ўзига тортади мени тобора.
Майин куй келади жуда яқиндан,
Айтингчи ким чалар, чорлар ўзига!
Булбул овозига ўхшайди чиндан,
Таржимон бўлгандай дилнинг сўзига!..
Бокуда бир оқшом кездиму, кўнгил
Ҳар оқшом қўмсайди ҳу ўша кунни.
Бир кун меҳмон бўлдим, аммоки кўп йил
Меҳри, дўстлигини эслайман уни...

●

«БАҲОР» ГУЛЛАРИ

(ҚЎШИҚ)

«Баҳор»даги ой қизлар,
Рақсларга бой қизлар,
Санъатга чирой қизлар,
Чаманда раъно қизлар,
Ойдин йўл, барно қизлар.
Ҳусн талашиб сиздан,
Ўргулиб қирмиз юздан,
Қуёш сўрайди биздан,
Чаманда раъно қизлар,
Ойдин йўл, барно қизлар.
Саҳнамизнинг гуллари,
Элга мос кўнгиллари,
Боғимиз булбуллари,
Чаманда раъно қизлар,
Ойдин йўл, барно қизлар.
Сиз даврага чиққанда,
Дил қайнаб жўшар танда,
Унинг, ўсинг Ватанда,
Чаманда раъно қизлар,
Ойдин йўл, барно қизлар.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

● ● ●

САДАҒА

Достонга қўшайми дилбар отингни?
Азалий муқаддас муҳаббатингни?
«Қошки эди!..» дебсан, олдим хатингни
Меҳринг бир дарёми, уммон, садаға.
Иболи ғўзалга бу жон садаға.
Бу жон нима эмиш, жаҳон садаға.
Қилмагил бу сўзга гумон, садаға,
Сенсиз рўйим бўлар сомон, садаға
Лола сендан олмиш ўз оллигини,
Барчин ўз лафзининг ҳалоллигини.
Тан олмас сенингсиз ой ойлигини
Қошингда лол қолур жайрон, садаға.
Баҳордай дуркунсан, бир сарвинозсан.
Ҳушласанг чиллада кўкламсан, ёзсан.
Қаҳринг келса магар дўлсан, аёзсан.
Бағримни этмагил гирён, садаға.
Алҳол, сен сабабли афсунсозлигим.
Замину замонга ишқибозлигим.
Умринг боқий бўлсин, гул оразлигим.
Бу кўнгил сен билан шодон, садаға.
Раҳм айла рамзингга ташна қалб зордир.
Келар йўлинг, маҳваш, гулдир, гулзордир.
Масканим гулистон бир чаманзордир.
Бир кеча бўлиб кет меҳмон, садаға.

Тўра СУЛАЙМОН.

ЮМОР

— Дада, сиз қаерда туғилгансиз?
— Москвада, ўғлим.
— Ойимлар-чи?
— Свердловскда.
— Мен-чи?
— Ленинградда.
— И-е, унда биз ҳаммамиз бир биримиз билан қандай қилиб танишганмиз?

* * *

Бола: — Менга ярим кило нон беринг!
Сотувчи: — Қанақасидан берай, қорасиданми ёки оқидан?
Бола: — Э, бунинг аҳамияти йўқ, мен нонни бувим учун оляпман, уларнинг кўзлари яхши кўрмайди, қанақасидан бўлса бераверингда.

* * *

— Паул, аквариумга янги сув қуйдингми, — деб сўради ўғлидан онаси.
— Йўқ ойижон, ахир балиқлар ҳали эски сувни ичиб бўлишгани йўқку.

* * *

— Ўғлим агар сен скрипкангда ҳар куни мунтазам машқ қилиб борсанг, кунига 10 пфениг бераман — дебди Георгга онаси.
— Йўқ ойижон агар мен скрипкада ҳеч маҳал чалмасам, қўшнимиз менга 15 пфениг беради, — жавоб қайтарди Георг онасига.

Немисчадан
Ш. ЁҚУБОВ
таржимаси.

ИНСОН УЧУН

1968 йилда Ўзбекистонда давлат социал страхование бюджети қарийб йигирма миллион сўм кўпайди. Бу бюджет 181 миллион сўмни ташкил этади. ЎзТАГ мухбири Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг социал страхование бўлими мудири М. Ғ. Зокировга мурожаат қилиб, ажратилган маблағлар қандай мақсадлар учун сарф қилинаётганлиги тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилди.

Кўп маблағлар, деди у, меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотган кишиларга нафақа тўлаш, пенсиялар бериш, ишчи ва хизматчиларнинг дам олиши ва санаторий—курортларда даволанишини уюштиришга сарф қилинади. Бу эса, Совет давлатининг меҳнат аҳли — коммунизмнинг актив қурувчиси тўғрисида тобора катта ғамхўрлик қилаётганлигини яна бир марта яққол ифода этади. Соғломлаштириш тадбирларига ажратилган маблағлар ўн беш процент кўпайтирилади. 120 мингдан ортиқ меҳнаткаш, яъни ўтган йилдагидан 10 мингдан кўпроқ киши шу йил давомида турли шифохоналарга боради. Ҳамма путевкаларнинг учдан бир қисми мамлакатимиздаги марказий курортларга бориш учун сотиб олинди.

Касаба союз ташкилотлари ёшлар ва болаларнинг дам олишига катта эътибор бермоқдалар. Бу йил студентларнинг янги соғломлантириш базалари, альпинистларнинг лагерлари ва туристларнинг бошқа лагерлари фойдаланиш учун топширилади. Ҳозирги вақтда республикада элликдан ортиқ шундай база ва лагерлар бор. Касаба союз ташкилотлари имтиёзли шартларда сотиладиган путевкалар асосида (бу путевкалар қийматининг 70 проценти социал страхование маблағларидан тўланади) бир неча минг меҳнаткаш саёҳатга чиқади.

Бу йил республика касаба союзларининг пионер лагерларида ўтган мавсумдагидан 25—30 минг кўп бола дам олади.

Ишчилар ва хизматчилар учун парҳез ошхоналар ташкил этишга ажратиладиган маблағлар тобора кўпайтирилмоқда. Парҳез таомларни истеъмол қилувчилар учун енгилликлар берилди. Бир йил ичида шу мақсадлар учун социал страхование маблағларидан 415 минг сўм, яъни 1965 йилдагига нисбатан беш баравар кўп маблағ сарф қилинади. Парҳездаги кишилар ошхоналарда овқатланиш учун бериладиган путевкаларнинг кўпига ҳақ тўламайдилар, бошқа путевкалар бўйича эса, овқат қийматининг 30 проценти миқдорида пул тўлайдилар.

Куйбишев шаҳридаги кўз клиникасининг профессори Тихон Иванович Ерошевский шу пайтгача 15 мингга яқин операция ўтказиб, минглаб кишиларнинг кўзини очди.

СУРАТДА: Т. И. Ерошевский ўзи даволаган В. Г. Фандиков билан суҳбатлашаяпти.

А. Брянов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

СУРАТДА: академияда чет тилларни ўрганишда ҳозирги замон техника воситалари кенг қўлланилади.

В. Кошевой фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

ҚАЛБ АМРИ

Ўғлини армия сафига кузатаётган Нурмат амаки:

— Эл бошига тушган савдо, ой бориб омон кел. Юрт қўрисанг ўзарсан, қўримасанг тўзарсан, дейишган ота-боболаримиз. Шаънимизга исnod келтирма.., —деб кузатиб қолди.

Турсунбой она бағридан бош кўтарар экан:

— Қўйинг, йиғламанг, берган оқ сутингизни ҳар қаерда оқлайман!— деди

Турсунбой гапининг устидан чиқди. Хизматининг биринчи кунлариданоқ бўлимда ўз хулқ-атвори, зийраклиги, меҳнатсеварлиги билан бошқалардан ажралиб турди.

Бир куни қисм командири ундан граждандагида нима иш билан шуғулланганлигини сўради. Турсунбой сантехник эканлигини айтди. Командир уни қисмни сув билан таъминлаш-насос станциясига моторист касбига қўйди.

Ўтган йили ёзда ремонт ишлари бошланиб, кўпгина металл буюмларини пайванд қилишга пайвандчи йўқлиги ҳаммани афсуслантирди. Шунда Турсунбой пайванд қилиш касби ҳам қўлидан келишини командирига айтди. Командир аввалига рози бўлмади. Бу осон иш эмас, деди.

Турсунбой ҳамма қийинчиликларга тайёр эканлигини айтди ва шу соатдан бошлаб ишга тушишга руҳсат сўради. Командир нонлож руҳсат берди. У дам электр пайвандида, дам кислород баллонлари билан ишлайдиган пайвандда ишлаб тезда солдатларнинг оғирини енгил қилди. Ишга яроқсиз бўлиб қолган машинани оёққа турғазди. Турсунбой кейинчалик ўзи хизмат қилаётган қисмдагина эмас, қўшни шаҳарлардаги ҳарбий қисмларга ҳам бориб пайвандчилик касбини намойиш қилди.

Бир неча бор қимматбаҳо буюмлар билан мукофотланди. Ота-онасига раҳматлар айтилган хатлар ёзилди.

Ҳозирги кунда қисмда Т. Зияев командирлик қилаётган бўлим аълочи бўлиб ҳисобланади. У ва бўлимдаги аскарлар шу кунларда Совет Армияси ва ҳарбий денгиз флоти ташкил топганининг 50 йиллигини жанговар ишда, интизомда, меҳнатда аъло ютуқлар билан кутиб олиш учун курашаптилар.

А. ҚОРАБОЕВ,
солдат.

● Совет Қуролли Кучларининг солномасидан

Ўша куннинг ўзида соат 13 дан 50 минут ўтганда 3-зарбдор армиянинг 79-ўқчи корпуси узоққа отадиган замбаракларидан Берлинга қараб икки артиллерия залпи отди. Шундан кейин шаҳар ва унинг территориясидаги мудофаа марралари мунтазам равишда ўққа тутила бошлади. Бу ўққа тутиш гитлерчи қўшинларнинг Берлин гуруҳи таслим бўлгунига қадар давом эттирилди. Берлин операциясида ҳаммаси бўлиб 40 мингдан кўпроқ замбарак ва миномёт қатнашди.

Кейинчалик уч марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони бўлган совет қирувчи учувчиси Иван Кожедуб 1945 йилнинг 27 февралида Берлин районида жаҳонда биринчи марта душман реактив самолёти билан ҳаво жанги қилди. Бу жангда душман самолёти яксон этилди.

Қўзғолон кўтарган Чехословакия пойтахтига ёрдам бериш учун шошилган 1-Украина фронтининг ҳаракатдаги биринчи қисмлари Прагага шимолдан ва ғарбий-шимолдан 1945 йилнинг 9 майида соат 4 да кириб бордилар. Шу вақтнинг ўзида 2-Украина фронтининг 6-гвардиячи танк армияси в 1-гвардиячи механизациялаштирилган гуруҳи бирлашмалари тор-мор қилинган фашист қўшинларини қувиб Брно ва Знайм районларидан олдинга силжиб борар эдилар. Бу бирлашмалар бир суткада 150 километрга яқин йўл босиб, Чарчанига етиб олдилар ва 1-Украина фронтининг танк қўшинлари билан алоқа боғлаб, Прага атрофига кирдилар.

1946 йилнинг апрелида МИГ-9 реактив қирувчи самолёти биринчи марта парвоз қилди. Бу машинани синовчи учувчи А. Гринчик учирди. Ўша йилнинг августида шу типдаги қирувчилар Тушинода ўтказилган авиация байрамида қатнашдилар. Бу самолётлар тезлигини 911 километрга етказдилар. Бундай тезлик узоқ вақтларга рекорд тезлик бўлиб қолди

Денгизларда ракета ташувчи янги самолёт 1961 йилнинг июлида Москвада ўтказилган ҳаво парадида биринчи марта намойиш қилинди.

Совет Артиллерияси куни биринчи марта 1944 йилнинг 19 ноябрида Совет Армиясининг Сталинград йўнида қарши ҳужумга ўтиш учун ёпирилма артиллерия тайёргарлиги бошланганига икки йил тўлиши муносабати билан нишонланди.

Комсомол учувчи Виктор Талалихин 1941 йилнинг 6 августидан 7 августига ўтиладиган тунда Москва устида биринчи марта ҳавода ўз самолёти билан душман самолётини уриб туширди. Талалихинга бу жасорати учун Совет Иттифоқининг Қаҳрамони унвони берилди.

Улуғ Ватан уруши йилларида қизил флотчи Иван Голубец Қора денгиз флотида биринчи бўлиб Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олди.

У 1942 йилнинг 25 мартида кўрфазларнинг бирида кемалар турадиган ерда юрар экан, соқчи кемада ёнгин чиққанини кўриб қолди.. Кема саҳнида сув ости кемаларини портлатиб бомбалар ётарди. Ёнгин бу бомбаларни портлатиб юбориш хавфи туғилди. Иван Голубец ўт ичидан ўзини кемага ташлади ва бомбаларни сувга улоқтира бошлади Бирнечтагина бомба қолганида портлаш юз берди ва Голубец ҳалок бўлди. Бироқ атрофдаги кемалар учун туғилган хавф тугатилган эди. СССР Олий Советининг Президиуми 1942 йилнинг 14 июнида Иван Голубецга ҳалок бўлганидан кейин Совет Иттифоқининг Қаҳрамони унвони берди.

Синовчи учувчи капитан Григорий Бахчиванжи мамлакатимизда конструкция қилинган суюқлик билан ишлайдиган реактив двигателли самолётда 1942 йилнинг 15 майида биринчи марта парвоз қилди. (Бошқа мамлакатларда реактив самолётларда биринчи синов учишлари қуйидаги йилларда ўтказилди: АҚШда — 1942 йилнинг 1 октябрида, Англияда — 1943 йилнинг 5 мартида, Германияда — 1943 йилнинг 18 июлида. Японияда — 1945 йилда), Григорий Бахчиванжи 1943 йилнинг 27 мартида навбатдаги синов учишлари вақтида ҳалок бўлди.

Тарихга «Катюша» деган ном билан ёзилган гвардиячи миномётчилар батареясининг биринчи ёпирилма ўти Ф. Э. Дзержинский номидаги артиллерия академиясининг тингловчиси капитан Иван Флеров қўмондонлигидаги батарея томонидан 1941 йилнинг 14 июлида очилди. Шу муносабат билан жанговар ҳаракатлар журналига қуйидагилар ёзилди: «1941 йил 14 июль, соат 15 дан 15 минут ўтди. Орша темир йўл узелида фашистлар эшелонига зарба берилди. Натижа аъло даражада. Яхлит ўт денгизи юзага келтирилди. «132 миллиметрли М-13 реактив снаряди портлаб парчаланувчи фугас бомба бўлиб, зарядида 5 килограммга яқин портловчи модда бўлади. Уқланган 16 снаряднинг ҳаммасини отиш учун атиги 8-10 секунд вақт кетади. Отилган снарядлар 8 километргача бориб туша олади.

Совет Армиясида биринчи ракета қисми 1946 йилнинг 15 июлида гвардиячи миномётчилар полки негизида барпо этилди.

СССР ҳаво ҳужумига қарши мудофаа қўшинлари зенит ракета техникасининг комплекси билан биринчи марта 1950 йил бошларида қуроллантирила бошлади. Шу муносабат билан унинг составида янги турдаги қўшин-зенит ракета қўшини юзага келди.

Совет Иттифоқининг маршали Л. А. Говоров мамлакат ҳаво ҳужумига қарши мудофаасининг биринчи Бош қўмондони бўлди. (Бу лавозим 1954 йилда таъсис этилди).

Совет Иттифоқида водород бомбасининг асосий турлари 1953 йилнинг августида муваффақиятли синовдан ўтди. Америка Қўшма Штатларида жанговар ҳаракатлар вақтида фойдаланиш учун яроқли бўлган биринчи термоядро заряди 1954 йилда яратилди.

Қитъалараро кўп босқичли баллистик ракеталарнинг муваффақиятли отилгани ҳақида ТАСС нинг биринчи хабари 1957 йилнинг 27 августида эълон қилинди.

Совет Иттифоқида баллистик ракеталар биринчи марта 1957 йилнинг 7 ноябрида Москва Қизил Майдонида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги шарафига ўтказилган қўшин ва жанговар техниканинг анъанали паради вақтида намойиш қилинди.

Совет сувости кемаларининг контр-адмирал А. Сорокин қўмондонлигида бутун ер юзи бўйича юриши 1966 йилда ўтказилди. Бу кемалар отряди сув юзасига чиқмасдан 40 минг километр йўл босиб, Экваторни бирнеча марта кесиб ўтдилар.

СССРда стратегик мақсаддаги ракета қўшинларини юзага келтириш ҳақидаги аҳборот 1960 йилнинг 14 январида, СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида маълум қилинди. Бу Совет Қуролли Кучлари қурилишида янги мустаҳкам қадам бўлди.

Совет зенит ракеталарининг биринчи жанговар муваффақияти 1960 йилнинг 1 майида қайд қилинди. Шу куни совет ракетачилари 20 минг метр баландликда Совет Иттифоқининг ҳаво чегараларига бостириб кирган Америка разведка самолётини уриб туширдилар. Самолёт соатига 900 километр тезликда учиб борар эди. Бу самолётни майор М Воронов қўмондонлигидаги ракета дивизионининг капитан М. Алипатов бошлиқ радио-техника бўлинмаси қидириб топди ва уриб туширди. Бу ишда ўзини кўрсатган офицер, сержант ва солдатлар СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. Старт позицияси турган жойда совет ракетачиларининг муваффақияти шарафига кумушдек ракета модели ёдгорлик қилиб ўрнатилди.

Совет ракета қўшинлари — оператив техника, зенит ва стратегик ракеталарининг кенг кўламдаги биринчи намойиши 1965 йилнинг 9 майида совет халқининг фашист Германияси устидан ғалаба қозонганига 20 йил тўлиши шарафига ўтказилган ҳарбий парад вақтида бўлиб ўтди. Ракета қуролларининг турли хиллари қаторида ўзиюрар қурилмаларга ўрнатилган қаттиқ ёқилғи билан ишловчи стратегик ракеталар ҳам намойиш қилинди. Бундай ракеталарга ер юзидаги бирон армия ҳали эга эмас.

(АПН).

Тошкентдаги 1-автокомбинат бадиий ҳаваскорлар коллективи шаҳримиздаги етук бадиий ҳаваскорлик тўгаракларидан биридир. Асосан такси шофёрлари ва автомеханикларидан ташкил топган бу талантлар коллективи шаҳримиз жамоатчилиги олдида ўз санъатини намойиш қилиб келаётир.

СУРАТДА: ҳаваскорлар тўгараги репитиция пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Чет эл китоблари саҳифаларидан

«КАСАЛ АМЕРИКА»

Парижда «200 миллион американлик» номли қизиқарли китоб нашр этилди. Бу китоб автори ўз умрида кўп нарсани кўрган хилма-хил ва нотинч турмуш кечириб келаётган журналист ва фоторепортёр Жон Кравендир. У ўзининг репортёрлик ишини йигирманчи йиллар охирида Франциянинг Юқори Провансе деган жойида ўн тўрт яшарлигидаёқ бошлаган эди. У тоғларда лаванда номли гулларни териб сотади ва ундан йиғилган пулга фотоаппарат сотиб олиб сурат олишни ўрганади. Ўн саккиз яшарлигида бахт қидириб Америкага келади. Дастлабки пайтларда сурат олиш санъатини ўрганиб олиш орзусида киностудияга хизматкор бўлиб ёлланади. Уруш йилларида у Англия қуролли кучларининг офицери бўлади ва Францияга қайтиб келади. Бу ерда абстракт суратлар билан савдо қилади ва адабий иш билан шуғулланади.

Унинг зийрак кўзли киши эканлигидан китоби далолат бериб турибди. У Америка бўйлаб 82 минг километр йўл босиб ўтди. 13 ой саёҳатда бўлди. 12 минг дона сурат олди ва Америка турмуш усулини акс эттирувчи жуда кўп тафсилотлар тўплади. Булар кўпинча йўл-йўлакай ёзилган маиший тафсилот, бир зумда олинган фотосурат, адабий лавҳалардан иборатдир. Лекин улар бир бутун қилиб тўплангандан кейин жаҳондаги европаликлар учун кўп жиҳатдан бегона ва одатланилмаган сентиментал портрет, бошқача турмуш хусусиятлари намоён бўлади.

Китобхон кўз ўнгида XX асрнинг иккинчи ярмидаги Америка аста-секин пайдо бўла боради. У китобни ўқиётиб Нью-Йоркнинг бешинчи авенюсида яшовчи нозик дидли бекаининг кунни қандай ўтказаётганини кузатолади. Жуди Биподи исми бу бека махсуслаштирилган ҳашаматли магазинда Француз пишлоқларини саралашда бошқалардан ажралиб туради. Кравен Лос-Анжелосда яшаётган кўп болали Коллинзлар оиласи ҳақида ҳам ҳикоя қилади. Сўнгра у Америкадаги эллик миллион камбағалнинг бири бўлган иккинчи жаҳон урушининг ветерани Честер билан Корнетт учрашади. Китобда тайёр машиналар конвейерлардан узлуксиз туширилаётган ва қарзга сотилаётган мамлакатда яшовчи қашшоқ деҳқон ясаган «ибтидоий омоч»нинг фотосурати ҳам бор.

Китобхон автор орқали деҳқонларнинг Амиш деган диний мазҳаби ҳақида ҳам билиб олади. Бу мазҳаб аъзолари XVIII асрда Германияда ўз авлод ва аждодлари қандай яшаган бўлсалар ҳозир АҚШда худди шундай— электрсиз, тракторсиз, автомобилсиз, телевизорсиз яшамоқдалар. Саёҳатчи адиб Американинг юз процент аҳолиси ҳам негрлардан иборат бўлган Монд Байу шаҳрида бўлган. Бу шаҳарга 1887 йилда икки собиқ қул асос солган экан. Китобда ковбой фильмларининг қаҳрамонлари яшаётган Америка ҳам эсдан чиқарилмаган.

Китобда бири иккинчисидан қизиқарлироқ бўлган тафсилотга учрайсиз. Китоб саҳифаларидан сизга бефам Америка ва ишсиз Америка тикилиб туради. Бу касал Америкадир. Бу ердаги кўп нарсаларга тушуниб етиб бўлмайди. Бу қудратли давлат, лекин полиция гражданларга кечалари ёлғиз юрилмаслик ҳақида маслаҳат беришади. Бу мамлакат гўё ахлоқни мустаҳкамловчи диндорлиги билан мақтанади, бироқ бу ерда болалар мактабда ўқиб юрган пайтларидаёқ наркотикларни истеъмол қила бошлайдилар. Газеталарниг ёзишича метроларда «кўнгил очиш учун» шундоққина бўғиб ўлдиришлари мумкин.

Мана ёзилганлардан бирнеча кўчирма:

АҚШ турмаларида ҳар куни ўртача 1.700.000 киши қамалиб ётади.

АҚШда шунақа клуб борки, унинг аъзолари газеталарга эълон ёзиб хотинларини алмашадилар.

Нью-Йорк метросида бир вақтнинг ўзида сизнинг вазнингизни ҳам келажакдаги тақдирингизни ҳам аниқлаб берoладиган автоматлар бор. Бунинг учун беш цент, ёлғиз вазнингизни ўлчатсангиз бир цент тўлаш керак.

АҚШда янги туғилган чақалоқлар билан савдо қиладиган қора бозор бор. Бир чақалоқ 1000 доллардан олиб 5000 долларгача сотилади.

Бой бекалар учун: «Мўйна ғилофли тиш чўткаси», «Дастаси бриллиант билан безатилган ювиш чўткаси олинглар» деган рекламалар бор.

Америкадаги руҳий касаллик врачларининг тўртинчи қисми (улар бу ерда 18 минг) Нью-Йоркда иш олиб боради. Ҳатто дорихоналарда ҳам руҳий касалликни анализ қиладиган кабинетлар мавжуд. Дорихоналарда қовурилган тухум пишириб беришни ёки мороженое келтиришни буюриш мумкин.

Китоб авторини АҚШда кенг қулоч ёзиб бораётган жосуслик ҳайратлантирибди. Бу ерда ҳатто болалар ҳам йигирма долларга микрофон сотиб олиб ота-онасининг суҳбатини, ёки қўшни уйлардаги гапларни яширинча эшитиб олиши мумкин. Икки юз долларга (чўнтак китоби ҳажмидаги) телевизор камерасини сотиб олиш ва унинг ёрдамида узоқдан туриб хоҳлаган нарсани кузатиб туриш мумкин.

АҚШ бошлиқлари Америкадаги озодлик ҳақида қанчадан-қанча гапирадилар. Лекин жосуслик қилиш турмушга чуқур сингиб кетган ва қидириш ишлари миллий эзгу ишга айлантириляпти. Кравен бутун мамлакат электрон жосуслик тармоғи билан қуршаб олинганини кўрсатган. Яширин эшитиш микрофонларини заводлар, муассасалар, мактаблар ва ҳатто оилалар яшаётган уйларга ўрнатадилар. Эркаклар янги кашфиётдан фойдаланиб, хотинлари кетидан, хотинлари эрлари кетидан, ўқувчилар ўқитувчи кетидан, ўқитувчилар ўқувчилар кетидан жосуслик қилишади.

...Адибнинг ўткир кўзлари кўриб олган Америка белгилари мана шулардир.

Р. ИЗМАЙЛОВА.
(АПН).

Германия Демократик Республикаси пойтахти Берлинда «ДЕФА» киностудияси маҳсулоти «Мен ўн тўққиз ёшда эдим» фильмининг премьераси бўлди. Бўлиб ўтган воқеалар асосида ишланган бу фильмнинг бош қаҳрамони—СССРга эмиграция қилинган немис коммунистининг ўғли Грегор Хекернинг Совет Армияси сафида жанг қилиб, Гитлер рейхининг сўнгги кунларида ўз ватани—Германия территориясига кириб бориши тасвирланди.

СУРАТДА: фильмдан кадр. (Чапда) Совет Армияси лейтенанти Грегор Хекер (артист Жеки Шварц) ва вермахтнинг унтер-офицери (артист Дитер Ман) умумий душман эсэсчиларга қарши ўқ узишяпти.

АДН—ТАСС фотоси

СУД ЗАЛИДАН

ТАРБИЯДАН ЧЕТДА ҚОЛГАНЛАР

Вадим Бахтин ота-онасининг арзандаси. Улар Вадимнинг юриш-туришларидан хабар олиб турмаганликлари оқибатида у ёшлик пайтидан ўзбошимчалик билан кўнглига келган ишни қилиб юрди. Кунт билан ўқимади. Кейинчалик қай усул билан мўмай пул топиш фикрига ўтиб олади.

Вадим кўп ўйлаб ўтирмади. 1966 йил декабрь ойида бировнинг шахсий машинасини ўғирлаб қочиб кетаётганда қўлга тушади ва Куйбишев район халқ суди томонидан қамоқ жазосига ҳукм қилинади. 1967 йил ноябрь ойида жазо муддатини ўтаб чиқади. Шундан бери ҳеч қандай фойдали иш билан шуғулланмади ҳам, ўқимади ҳам. Ота-онасининг назорати сустлигидан фойдаланиб ўз ёнига 16 ёшли Вячеслав Владимирович Иденни эргаштиради. Улар Чимкент кўчасида турган С. Жумабоев деган кишининг 05—78 ТНВ номерли «Волга» машинасига ўтириб қочадилар. Йўлда кетатуриб бир одамни кира қилади. Сирдарёга борганда машина бузилиб қолади. Шофёрликдан тажрибаси бўлмаган Вадим Бахтин ва Вячеслав Иденлар машинанинг баъзи қисмларини олиб, ўзини шу ерга ташлаб автостанция томон йўл оладилар. Йўл-йўлакай машинадан бузиб олинган қисмларни арзон баҳода пуллашади.

Воқеадан хабар топган милиция ходимлари машина ўғриларини қамоққа олишади. Машинага етказилган 400 сўм зарар ўғриларнинг ота-оналаридан ундирилади.

Ўз боласини тарбиядан четда қолдирган Вадимнинг отаси ким ва қаерда ишлайди, деб сўрарсиз? Отаси Бахтин Филиппович «Ташкенткабель» заводида бош диспетчер бўлиб ишлайди. 1943 йилдан КПСС аъзоси Павел Филиппович ёшларни тўғри йўлда тарбиялаш кераклиги тўғрисида доим ваъзхонлик қилиб келгану, ўз ўғлининг тизгинини бўшатиб юборган.

Вадим Павлович Бахтин ва Вячеслав Владимирович Иденлар жиноий ишлари учун халқ суди томонидан ҳукм қилинди.

Х. ТОШХЎЖАЕВ,
халқ маслаҳатчилар советининг раиси.

ЯНГИ АНСАМБЛЬ

Охунбобоев номидаги шаҳар маданият уйи қошида ўзбек ҳамда татар-бошқирд ашула ва рақс ансамблари муваффақият билан иш олиб бораётган эди. Яқинда у ерда яна бир ансамбль — уйғур ашула ва рақс ансамбли ташкил топди. М. Раҳимов раҳбарлик қилаётган бу ёш коллектив дастлабки концертга пухта тайёргарлик кўрмоқда.

БЕРУНИЙ МАЙДОНИДА ИШГА ТУШИРИЛГАН ЕР ОСТИ ЙЎЛИ.

Б И Л Д И Р И Ш

Шу йил 19 февраль соат 18 да Низомий номидаги пединститут залида атоқли шоир МАҚСУД ШАЙХЗОДА хотирасига бағишланган кеча бўлади.

Барча ёзувчиларни, шеърият ихлосмандларини таклиф этамиз.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи, Низомий номидаги пединститут дирекцияси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

16 ФЕВРАЛДА ЖУМА

Биринчи

18.00 «Коммунистик ахлоқ ва тарбия мавзуларида» (ўзбекча).
18.10 «Ялла» концерти.
19.20 Совет Армияси жангчилари учун концерт.
20.00 «Узбекистан индустриальний» радиожурнали (русча).
20.30 Саноат ходимлари учун концерт (русча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
21.40 Сиёсий билимлар радиоуниверситети, «Социализм даврида товар ишлаб чиқариш» деган суҳбат (ўзбекча).
22.20 Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар.
22.40 А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. Навоийнинг янги нашр қилинган асарлари (ўзбекча).
23.15 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.

Иккинчи

19.00 «А. Нуриддинов чалади» деган концерт-очерк.
19.30 Ўтмиш походлари даврида ижро этилган қўшиқлар (русча).
20.00 Тожик халқ куйлари.
20.30 Социалистик мамлакатлар халқларининг куйлари.
20.50 «Техникани шай қилиб қўяйлик» деган репортаж (русча).
21.00 Филология фанлари кандидати А. Қулжоновнинг «Замондошларимиз адабиётда» деган суҳбати (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

17 ФЕВРАЛДА ШАНБА

Биринчи

6.15 Тонгги концерт.
8.25 Ўзбекистон радиоси солистларининг концерти.
9.30 Ҳазил қўшиқлар (ўзбекча).
10.10 А. Животов. Рақс сюитасидан қисмлар.
10.30 Миртемир шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
11.15 «Мамлакат бўйлаб қўшиқлар таралади» деган концерт.
12.15 Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча).
13.30 Дўстларимиз эстрадаси (русча).
15.10 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).
15.20 «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали.
15.40 Музикали танаффус.
16.10 Эстрада концерти (ўзбекча).
17.20 Уйғур куйлари.
18.00 Халқ талантлари концерти (ўзбекча).
18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
19.20 Навоий ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.
20.00 «Гулшан». Адабий-музикали эшиттириш (ўзбекча).
21.00 «Қардош социалистик мамлакатларда» (ўзбекча).
21.10 Ўзбекистон санъат усталарининг концерти.
22.20 «Шанба оқшомида» деган концерт.
23.10 «Куйлар тинглаб дам оламиз» деган концерт.

Иккинчи

8.25 Куйлардан-куйларга (русча).
9.15 Спорт эшиттириши (русча).
19.00 Болгария публицист ёзувчиси Людмил Стоянов туғилган куннинг 80 йиллигига бағишланган эшиттириш (ўзбекча).
19.30 Самарқанд шоирларининг шеърлари (русча).
20.00 Сабзанов асарларидан концерт (тожикча).
20.30 Муқимий номли театр артистларининг концерти.
20.50 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Армиянинг жанговар резервлари». ДОСААФ республика комитетининг раиси, генерал-майор В. Сохацкий сўзи (русча).
21.00 Рақс куйлари (русча).
21.30 Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча).

Учинчи

14.00 К. Хачатурян. «Оддий қиз» опереттаси.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА КЎРИНГ

16 ФЕВРАЛДА ЖУМА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
18.00 Болалар учун мультфильм.
18.10 Телевизион янгиликлар.
18.25 Маиший хизмат ходимлари «Огонёк»и.
19.45 Эшиттиришлар программаси.
Ўзбек тилида:
19.50 Телевизион янгиликлар.
20.05 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Ватан хизматида».
21.05 Устоз ва мураббий.
21.45 «Гайдуклар». Бадиий фильм.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
23.15 Янгиликлар эстафетаси.
24.00 Қишки олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш бўйича мусобақалар. Гренобльдан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Оқ олимпиада» кундалиги.
04.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. Физика. «Эркин ва мажбурий тебранишлар».
18.40 Жамиятшунослик. «Совет кишиларининг ҳуқуқлари».
19.20 Студентлар учун. Инглиз тилидан 13-машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Саргузаштлар ва фантастикалар». Ижодий уюшма. А. Азимов. «Йўқолаётган тун». Телеспектакль.
21.00 Ўқувчилар учун. «Қувноқ шаббода».
21.30 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигига бағишланган телефильм премьераси.
22.00 Телевизион миниатюралар театри. «13 стул».
23.00 Музикали календарь саҳифалари. Композитор Кара Караев.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
20.00 «Маймунлар даҳшатда». Кинофильм.
20.10 Балет кечаси.
20.50 Тошкент янгиликлари.
Рус тилида:
21.00 «Вадим Риндин». Илмий-оммабоп фильм.
21.20 Тошкент янгиликлари.
21.30 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Остонангда». Бадиий фильм.

17 ФЕВРАЛДА ШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
Ўзбек тилида:
10.55 Эшиттиришлар программаси.
11.00 Киносаёҳатчилар альманахи.
11.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Соғлом танда — соғ ақл».
МОСКВА КЎРСАТАДИ
12.00 Гимнастика — ҳамма учун.
12.45 Телевизион янгиликлар.
13.00 «Туғилган кунинг муборак».
13.30 «Здоровье». Илмий-оммабоп эшиттиришлар программаси.
14.00 Кино ва фотоҳаваскорлар телеклуби.
15.00 «Биринчи сабоқ». Бадиий фильм.
16.30 Москва кундузги эшиттиришларининг охири.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
16.55 Эшиттиришлар программаси.
17.00 Рус тилида телевизион янгиликлар.
Ўзбек тилида:
17.10 Болалар учун. «Қувноқ минутлар».
17.40 Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги олдидан. «Илмий коммунизм асосчиси».
18.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Телевизион миниатюралар театри.
18.40 Телевизион янгиликлар.
18.55 Интизор дил тароналари.
19.55 Эшиттиришлар программаси.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 Эфирда «Молодость».
21.00 Киносаёҳатчилар клуби.
22.00 Қаҳрамонлик ҳикоялари.
22.30 Қишки олимпиада ўйинлари. Хоккей. Швеция—ЧССР. Эшиттириш Гренобльдан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Вақт» информацион программаси.
01.00 Цирк томошалари.
02.00 Қишки олимпиада ўйинлари. Хоккей. СССР—Канада. Эшиттириш Гренобльдан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида «Оқ олимпиада» кундалиги.
04.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
МОСКВА КЎРСАТАДИ
17.00 Рангли телевидение программаси.
18.30 Болалар учун. Телетеатр.
19.30 Қишки олимпиада ўйинлари. Коньки бўйича мусобақалар. Гренобльдан олиб кўрсатилади.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
20.00 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Тинчлик посбонлари».
20.20 Ўзбекистон санъат усталари. Қурбонқул Шомансуров.
21.25 «Давлат жиноятчиси». Бадиий фильм.
21.00 «Олтин юлдуз» кавалерлари.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ
17.00 Экран — кичкинтойларга.
17.10 Реклама ва эълонлар.
17.20 «Ўт очишни ўзимизга қаратамиз». Бадиий фильм.
18.45 Сатира ва юмор кечаси.

КИНО ТЕАТРЛАРДА

16 ФЕВРАЛДА

Малиновкада тўй—«ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» «ВОСТОК» (кечқурун).

Уруш ва тинчлик (3-4 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч 8 да) «ДРУЖБА» (кеч соат 9.30 минутда).

Энг яхши йиллар—«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Йўқ ва ҳа—«МОСКВА», НАВОИЙ номли (кечқурун).

17 ФЕВРАЛДА

Малиновкада тўй—«ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). «МОСКВА» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 9.40 минутда).

Уруш ва тинчлик (3-4 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 5 ва кеч 8 да), «ДРУЖБА» (2 серия, кеч соат 9.30 минутда).

Энг яхши йиллар—«ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Йўқ ва ҳа—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6, 8 да).

Ричард III (1-2 серия)—«ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Яшил арава — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 да).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—17/II да Жизель, 18/II да эрталаб Этик кийган мушук, кечқурун Оққуш кўли.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/II да Гули сиёҳ 17/II да Гавҳари шамчироқ, 18/II да Фарҳод ва Ширин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—«Қувноқ арена» коллективи артистларининг Виктор Владимиров раҳбарлигидаги гастроллари. Билетлар сотилмоқда.

САНЪАТ САРОЙИДА
СОВЕТ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАБ
21 февралдан
«ГЕНЕРАЛ РАҲИМОВ»
номли
кенг экранли бадиий фильмнинг
ПРЕМЬЕРАСИ
намойиш қилинади
Ўзбекфильм» киностудиясининг маҳсулоти.

Сценарий авторлари: Комил Яшин, И. В. Луковский, З. Собитов.
Постановкачи —режиссёр— З. Собитов.
Оператор—Л. Травицкий.
Рассом—В. Синиченко.
Композитор—Р. Вильдалов.
Ролларда: З. Муҳамаджонов, В. И. Стражальчик, Я. Грантин, К. Протасов ва бошқалар.
Сеанслар эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва кеч 5 ярмида бошланади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
21 февраль кеч соат 5 ярмида
ТОМОШАБИНЛАР ФИЛЬМ ЯРАТУВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШАДИЛАР.

1968 йил 1 март кундуз соат 2 да Тошкент политехника институтининг (Т. Шевченко кўчаси, 1 уй) химия-технология факультетининг илмий совет мажлисида химия фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун:

Султонов А. «Баъзибир пептидлар ва углеводларга радиация таъсирида бўладиган химиявий ўзгаришларни ўрганиш» деган темада;

Имомов Т. Х. «Электролиз усулида фторид-сульфат эритмасидан теллурни ажратиш ва катодга ўтказилган металлни ўрганиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида (Навоий кўчаси, 13 уй) танишиш мумкин.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
16, 19 февралда
УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ва ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

К О Н Ц Е Р Т И

Қатнашадилар: Ўзбекистон ССР халқ артисти
ҚУНДУЗ МИРКАРИМОВА
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар:
Эргашхон **МИРМАҲМУДОВА**, Убайдулла **МАДРАҲИМОВ**
Солистлар: **ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ФАХРИДДИН УМАРОВ**, Гулчеҳра Исмоилова, Шариф Султонов, Роҳатой Маннонова, Жуманиёз Бойжонов, Равшан Мўминова, Ражаб Исмоилов, Раҳима Рихсиева, Жумабой Бобоев ва бошқалар.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ:

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар
КАРИМ АЛИЕВ, ҒОФУР АЗИМОВ
IV жаҳон фестивалининг лауреати
АББОС БАҲРОМОВ
Халил Қодиров, Умар Ҳамидов, Қаюм Аъзамов, Отабой Ҳасанов, Ҳади Юсупов, Ғофур Иноғомов
Программани Бутуниттифоқ театрлар фестивалининг лауреати
ЗАЙТУНА ТОЖИБОЕВА
олиб боради. Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-БЕТ

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — В3-02.49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

16 ФЕВРАЛЬ, 1968 Й. Р. 05612. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. №Б. 2335.